

anden Behandling. Hvis ingen gør Indsigelse, betragter jeg Forslaget som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste Sag paa Dagsordenen var:

Fortsættelse af første Behandling af Forslag til Lov om Naturfredning.

Forhandlingen genoptoges.

Holstein: Skovforordningen af 1805 paalægger Skovejeren Pligt til at frede Skoven, dens Plantevækst og Træbestand, men dette medfører ikke som retslig Følge, at Staten har Ret til at give Almenheden Tilladelse til ved Masseinvasion at forstyrre Skovfreden i disse Skove. Jeg tror, at Naturfredningsforeningen vilde gøre en bedre Gerning til Virkeliggørelse af det, der er dens Hovedformaal, hvis den vilde hjælpe Ejerne af Skove og Kyststrækninger til at værne Skovfreden og Kystfreden mod Almenhedens Overgreb, Anmasselser og Forstyrrelser fremfor at rejse Landet rundt og agitere for, at Almenheden faar ubegrænset Adgang til naar som helst og hvor som helst at tage disse Arealer i Besiddelse, saaledes at Herregaardsskove og private Kyststrækninger bliver gjort til Klampenborgske Dyrehaver og Charlottenlundske „Fluepapirer“. Baade af Hensyn til Dyrelivet, Plantelivet og Fuglelivet vilde det være en langt vigtigere Opgave at arbejde for det første end for det sidste. Naar man er saa interesseret i at værne Dyre- og Plantelivet, mon det saa ikke ogsaa vilde være paa sin Plads i nogen Grad at være med til at værne Freden for Menneskelivet, for de private Menneskers Liv, som ejer de paagældende Strækninger, saa de ikke bliver fredløse der, fordi de altid skal være overrendt og overbegloet af en paagaende og i mange Tilfælde overfor andres Ejendomsret ganske samvittighedsløs Almenhed. Jeg har den største Sympati for Almenheden; den er brav og omgængelig, saa længe den kun optræder med Ønsker og Interesser, og den er navnlig overmaade tiltalende, saa længe den optræder som Enkeltvæsen. Jeg slutter mig til den Menneskevurdering, som Kierkegaard saa ofte gjorde sig til Talsmand for, at lige saa meget udmærket, der er ved Mennesket, saa længe det er Enkeltvæsen, lige saa vulgært og samvittighedsløst bliver det, naar det bliver Masse, og som Masse er det særlig uudholdeligt, naar det optræder med Rettigheder og Beføjelser, som ikke

med nogen som helst retslig Begrundelse tilkommer det.

Naar man ikke kan støtte denne Ret til Adgang til Skov og Strand i det ubegrænsede Omfang, som her foreslaas, paa Skovforordningen af 1805, maa denne offentlige Servitut — i Lovforslaget anerkendes det jo, at det er en offentlig Servitut — støttes paa et andet retsligt Grundlag. Men hvor haves der da Hjemmel for denne offentlige Servitut? i hvilken gammel Forordning eller i hvilken gældende Lov har den Hjemmel? Den har absolut ikke Hjemmel i nogen gældende Forordning eller Lov. Skulde den være hjemlet, maatte det enten være i Kraft af Deklarationer fra de paagældende Ejere eller i Kraft af, at Almenheden havde vundet Hævd, Alderstidshævd, paa en saadan Ret, men det sidste er saa langt fra Tilfældet, at hvis der overhovedet har været Tale om en lovmæssig Ret for Almenheden, vilde den, som jeg gjorde opmærksom paa i Gaar, forlængst været hævdet bort af private Ejere.

Vi er jo enige om, baade Socialdemokrater og Konservative, at Ejendomsretten er ukrænkelig, og at der kun kan gøres Indgreb i den, hvor Almenvellet kræver det, og den højtærede Justitsminister og jeg er vist enige om, formoder jeg, at forstaa Begrebet Ejendom efter den Professor Matzen'ske Fortolkning, saaledes at Ejendom omfatter Formuerettigheder af enhver Art. Det, der altid er Spørgsmaalet, naar man vil se paa Ejendomsretten i Forhold til Grundlovens Bestemmelser om Afstaaelse og Erstatning, er, om der er Tale om en almindelig *Begrænsning* af Ejendomsrettens Begreb, en Begrænsning, som paalægges af Samfundshensyn, eller om der er Tale om saadanne *Indgreb* i Ejendomsretten, der har Karakter af Afstaaelse. I sidste Fald skal der gives Erstatning for Afstaaelsen. Overfor denne offentligretlige Servitut, som her mir nichts dir nichts foreslaas i dette Lovforslag uden nogen retslig Begrundelse og uden en Ståvelse om, at der skal ydes de paagældende Erstatning, maa jeg tillade mig at henvise til Troels Jørgensens Doktordisputats af 1905, hvor han om Begrebet „ekspropriationsmæssig Overdragelse af begrænsede tinglige Rettigheder“ siger paa Side 210—11 — jeg haaber, den højtærede Formand tillader mig at læse det op: „Hvor der kun stiftes en servitutmæssig Raaden over Ejendommen“ — altsaa i det offentliges Interesse som Afstaaelse — „der svigter Kausalopfattelsen som Erstatningsbegrundelse. Retsstiftelsen afgiver nemlig